

Z admirality 30.10.1985

- hodnocení srazu Gemini - sraz je hodnocen velice kladně. Příště je třeba se vystříhat toho, aby realizace srazu byla v rukou jedince; při velkých terénních hrách je nutno dbát na to, aby byla vybrána vhodná velikost hracího území; pokud budou zváni Vikingové, je třeba připravit paralelní program pro ně; i příště vydat ke srazu zpěvník - lze tak uspořádat poměrně dobrou zpívandu, vůbec by bylo vhodné posílit zpívání na srazu; příště lepší režii tábornické ligy. Z této poznámky a předchozího plyne, že příští sraz by měl být alespoň třídení. Admiralita rozhodla, že příští sraz se bude konat v termínu 8.--11.5.1986. Je to i proto, aby se oddíly na něj mohly lépe připravit.
- Lacrossová liga - 1. ročník se konal 20.10.1985 na Sychrovských loukách na Brdech za pořadatelství Argonautů. Výsledky:
1. POSEIDÓN 2. PrOmEtHeUs 3. Argonauti 4! Zehneshekha
- Vánoční výpravy:
Zehmeshekha - Orlické Záhoří 28.12.1985 - 4.1.1986
Argonauti - Rejvíz /Jeseníky/ 25.12.1985 - 5.1.1986
Prometheus - Beskydy 26.12.1985 - 4.1.1986
Poseidom - Janov Jiz. hory 25.12.1985 - 5.1.1986
- Za Vikingy byl do admirality kooptován Špalek
- Úřední hodiny: Kosárkovo nábreží Kačenka - úterý 16,00-17,00
Pampoš - čtvrtek 16,00-19,00
angličtina - pondělí 19,00-19,15
- Další část admirality byla věnována tématu: Sexuální výchova v oddíle ano či nikoli. Počáteční snaha věnovat se tomuto tématu jako hře Sociodrama nevedlo k žádoucím rozdílům v názorech a tím bylo znemožněno v této hře pokračovat. V další rozpravě jsme se shodli na tom, že sexuální výchova v oddíle ano, ale zatím nevíme jak, což není jen otázka metodiky ve vztahu kapitán - člen, ale jde tu i o problém, jak s rodiči.
- Jedním z tématů této admirality byla i petice oddílu Zehneshakha, v níž žádá admirality o zachování či spíše respektování jistých zvláštností: kroj, názvosloví ve zkouškovém systému. Admiralita do konce svého jednání nedošla k žádnému závěru a i tato otázka byla odročena.
- admirality vzala na vědomí sestavu chalupářské komise a dala jí plnou důvěru pro další jednání za účelem koupě chalupy pro Gemini.
- příští admirality se bude konat ve středu 27.11.1985 od 19,30 na Kosárkově náb.
- nebude, místo se koná ní kapitánská výprava místo výpravy bocmanské do Hejnic ve dnech 29.11.-1.12.

Tábor Achillea 1985

O letošním táboře jsme zvolili pro Achilleus zcela novou formu tábora; a sice spaní pod tee-pee a tábořiště ve Slovenském Rudohoří položené asi hodinu cesty od tábora Argonautů. Prostředí bylo výtečné - opuštěný cíp louky kousek od většího potoka s výhledem na panorama Nízkých Tatér včetně Kralovi holi. Nelze však ani zdaleka tvrdit, že tábor by byl nejzdařilejší. Zúčastnilo se ho 14 dětí + 3 stařešinové, v závěru tábora však chyběla spokojenost na obou stranách. Na ukázkou uvádím jeden z /myslím si objektivních/ táborových dopisů:

"Na táboře se mi nelíbilo, že jsme postavili moc pozdě a tím se tábor velmi zkrátil. Zbylo málo času na hry a výpravy. Např. nebyla ani jedna noční hra. Také zbylo velmi málo času na Hiawathovu zkoušku. Zdá se mi, že DTH /a to je konec tábora/ se ještě nerozjela. Velmi mě překvapil přístup k plnění, spíše neplnění Hiawathovy zkoušky. Naopak se mi líbily některé nápadité hry a hříčky, při kterých jsem si hodně zahrál, líbil se mi styl tábora - spaní pod tee-pee, obětování božům, indiánské oblečení. Docela se mi líbila výprava na Královu holu a výpravy dvojic."

Celkem se ztotožňuji s tímto dopisem až na to, že stavba tábora trvala kromě 1. dne příjezdu 3 dny, což je méně než kdykoli v minulosti. Rozčarováním pro kapitanát bylo skutečně neplnění respektive nezájem o plnění Hiawathovy zkoušky, což se zpětným pohledem bylo asi způsobeno špatnou nebo slabou motivací. Za celý tábor si nikdo z členů celou zkoušku nesplnil. Myslím si, že se nám alespoň trochu podařilo podpořit zájem o přírodu - poznávání bylin a brouků.

Jméno tábora charakterizuje hlavně jeho konec - KAM TEĎ?

Edita

V Červených skalách

Jaroslav FOGLAR

(Začátek v minulém Slovíčku)

Zdeněk a Jendou rozložili po celém prostranství asi padesát malých čtvrtků papíru. Na každé bylo něco napsáno, ale nikdo z hochů nevěděl co, protože papíry byly položeny písmem k zemi. Na vyvýšeném místě opodál pak Zdeněk zapísal nástup a vysvětlil hru:

„První družstvo utvoří obranu tohoto území,“ oznámil. „Na čtvrtkách papíru je zpráva, sestávající se ze čtyřiceti pěti slov. Co čtvrtka, to jedno slovo. U každého slova je číslo. To značí pořadí slova ve zprávě.“

Ostatní chlapci se snaží proniknout obranou, obrátit co nejvíce čtvrtky a přečíst slova i čísla na nich. Po

přečtení utíkají se zapamatovaným slovem a číslem za hranice území. Ty jsou až za údolím. Tam za nimi už obrana nesmí. A odtemud odsignalizuje hráč zapamatované slovo a číslo morseovkou nebo semaforem až na vrcholek skály — vidíte ji? Tam budou dva členové útoku signalizovat přijímat a zprávu podle čísel se stavovat.

Když je útočník dopaden na území obrany, musí do zajetí. Zajatecký tábor bude na místě, kde teď právě stojíme. Hraje se na tři zajaté. To znamená, že teprve když přijde čtvrtý zajatec, smí první jít znovu do hry útočit. Aby se hra pěkně rozehrála, strážcové nesmějí hlídkovat uvnitř území. Můžou zasáhnout teprve tehdy, když proniká některý útočník.

„A kdy hra končí?“ zeptal se Dušan. „A která strana vyhraje?“

„To je všechno napsáno ve zprávě,“ usmál se Zdeněk. „Prozradím jen, že útok si musí hodně pospíšet, chce-li vyhrát.“

Chlapci z útoku se rozprchlí daleko za hranice území, a když obrana zavolala, že má strážce rozděleny, začala hra.

První nesmělé pokusy jednotlivých útočníků dostal se dovnitř území k některé čtvrtce ztroskotávaly o bdělost obrany. Jiřík z druhé družiny už jednu čtvrtku právě obracel, když jej

strážce Radek dopadl a poslal do zajetí. I Standa a Lojzek se zde brzo ocitli, neboť ve snaze dobře se ve hře uplatnit, byli příliš odvážní. Ale hoši z útoku na ně volali „Výborně!“ a bylo vidět, že jsou s jejich odvahou spokojeni.

Někteří chlapci si smlouvali různé kombinované akce ve dvou, třech hráčích. Konečně útok zaznamenal první úspěch. Z rokle pod tábořištěm se vyšplhal Čenda, a rozběhl se mezi čtvrtky. Obránci ho dopadli, ač jim dlouho kličkoval mezi papíry. Ale to byla lečka útoku. Několik vteřin po Čendovi se z rokliny vynořil Borek, využil zmatku — a než sem přilétl obránci, už měl jednu čtvrtku přechtenou.

Hra byla plná dobrodružných a vzrušujících situací. Skončila těsným

vítězstvím útoku. Rozluštil a domyslel zprávu. Byla v ní výzva, aby útok do jedné hodiny od začátku hry sepsal aspoň pět známých příslaví, která se týkají pilnosti nebo pracovitosti. A tak dva chlapci z útoku, kteří tvořili přijímací stanici, volali dolů v pětapadesát minut: „Bez práce nejsou koláče. — Ranní pláče dál doskáče. — Mladí ležáci, staří žebráci. — Komu se nelíbí, tomu se zelení. — Práce šlechtilí člověka.“

*Z táboře Achilleu
ve
slovenském Rudohorě*

Všichni chlapci se sezdala s převápením zahleděli nahoře na vysoký skalní štít, odkud dvojice přijímací stanice příslaví volala. Dole totiž, ani obrana ani útok vlastně nevěděly, co zpráva na čtvrtkách obsahovala.

Slunce krvavě zapadalo. Zde dole mezi skalními útesy a pahrbky už byl hluboký stín, ale nebe hořelo nadem a skalní štít, na němž před chvílí byla ještě přijímací stanice, byl nyní celý červený a odrážel se ostře od oranžové oblohy.

„Tady je to tak skoro pokaždě, když jsme zde,“ řekl Standovi Julek. „A proto jsme celý ten kraj nazvali Červené skály.“

„Byla to krásná neděle,“ řekl Standa. A Lojzek dodal: „Už se těším na další!“

KONEC

O mimořádné prudké oblíbenosti čaje se postaral nejdříve již zmíněný Thomas Twining, který ho na veřejnosti — a to bylo tehdy něco zcela neobvyklého — podával dokonce i ženám, a později Richard Twining, jemuž se v roce 1784 podařilo přemluvit ministerského předsedu Williama Pitta k takovému snížení daně z čaje, že nápoj, který byl v Anglii až do té doby skutečným přepychem, se stal zanedlouho naprostou samozřejmostí. „Díky bohu za čaj,“ napsal v 19. století anglický esejista Sydney Smith. „Co by si svět bez něj počal? Ještě že jsem se nenarodil dřív, než byl objeven.“

● ZAČALO TO V ČÍNĚ

Není nejmenších pochyb o tom, že se čaj začal vařit nejprve v Číně, ale počátky jeho používání zůstávají zahaleny tajemstvím. První spolehlivou zmínku o čaji můžeme nalézt v jednom slovníku z roku 350 našeho letopočtu, ale jeho objevení se připisuje legendárnímu čínskému císaři Šen-nungovi, který žil kolem roku 2737 před našim letopočtem. Císař prý jednou vařil vodu a do nádoby se mu náhle z nedalekého keře sneslo několik listů. Aroma a chuť takto vzniklého nápoje císaře uchvátily. Svědčí o tom ostatně zápis v jeho lékařské knize: „Zahání žízeň i ospalost a je skutečnou potěchou mého srdce.“

V roce 780 našeho letopočtu byl už čaj v Číně tak oblíbený, že z podnětu obchodníků vznikla kniha o historii pěstování i přípravy čaje, která zdůrazňovala všechny jeho dobré vlastnosti. Je v ní citován i výrok jednoho z císařů dynastie Chan: „Pít čaje má na mne zvláštní vliv. Nevím, čím to je, ale probouzí ve mně fantazii a oživuje ducha...“

Jakkoli však byl čaj ve východních zemích rozšířen, v Evropě a v Americe se o něm až do šestnáctého století nevědělo. Snad vůbec první zmínka o něm se v evropské literatuře objevuje v knize *Cesty po moři i po souši* od benátského autora Giambattisty Ramusia, která vyšla v roce 1559. O čaji se tam píše jako o vřelém nápoji s léčivými účinky, „jenž je oblíben ve všech těchto zemích...“, a jestliže se bere na lačný žaludek, odstraňuje horečku, bolení hlavy a žaludku i bolesti v boku či v kloubech.“

V následujících desetiletích se cestovatelé a obchodníci, kteří se vrátili z Orientu, zmiňovali o tamní oblíbenosti tohoto zvláštního nápoje a také o vysokých cenách čajových konvic, malých šálků a všech nádob používaných při přípravě a podávání čaje.

● SPORY V EVROPE

Po uvedení do Evropy se stal nápoj z Orientu předmětem prudkých sporů. „Pít čaje zkracuje život,“ varoval německý lékař, „zvláště u lidí, kteří už překročili čtyřicetku.“ Jeden holandský lékař naopak považoval čaj div ne za elixír života: „Tato rostlina se nic nevyrovná. Ti, kdo pijí čaj, jsou odolní vůči všem chorobám a dožívají se mimořádně vysokého věku...“ V roce 1648 francouzský doktor Gui Patin označil čaj za „nechutnou novotu století“, ale za pouhých devět let vzal svůj výrok zpět a přijal tento nápoj na milost jako „účinný lék proti dně“.

V době sporů na evropském kontinentě se čaj objevil i v Anglii. V roce 1667 ho inzeroval londýnský kavárník Thomas Garway jako „záračný lék“ a prodával ho nejen jako nápoj, ale i jako sušené a upravené listy čajovníků k jeho přípravě. Garway se také snažil veřejnost navnadit zprávami, že „národy proslulé svou dávnou a vyspělou kulturou a moudrostí si mezi sebou prodávají čaj až za dvojnásobnou váhu stříbra“, a pokračoval pak výčtem dlouhé řady jeho předností: „Dává tělu sílu a pružnost..., přináší úlevu při bolestech hlavy, při závratích a únavě a pomáhá při poruchách sleziny.“

Přes všechnu reklamu, které se čaji v Anglii dostávalo, však vyšším vrstvám (ty jediné si to mohly dovolit) přece jen ještě nějaký čas trvalo, než si tento „podivný“ nápoj oblíbily. Skutečně královským podnětem k dalšímu rozšíření čaje byl sňatek Karla II. s portugalskou princeznou Kateřinou z Bragancy. Princezna si totiž do Anglie přivezla i svou zálibu v čajových dýcháncích.

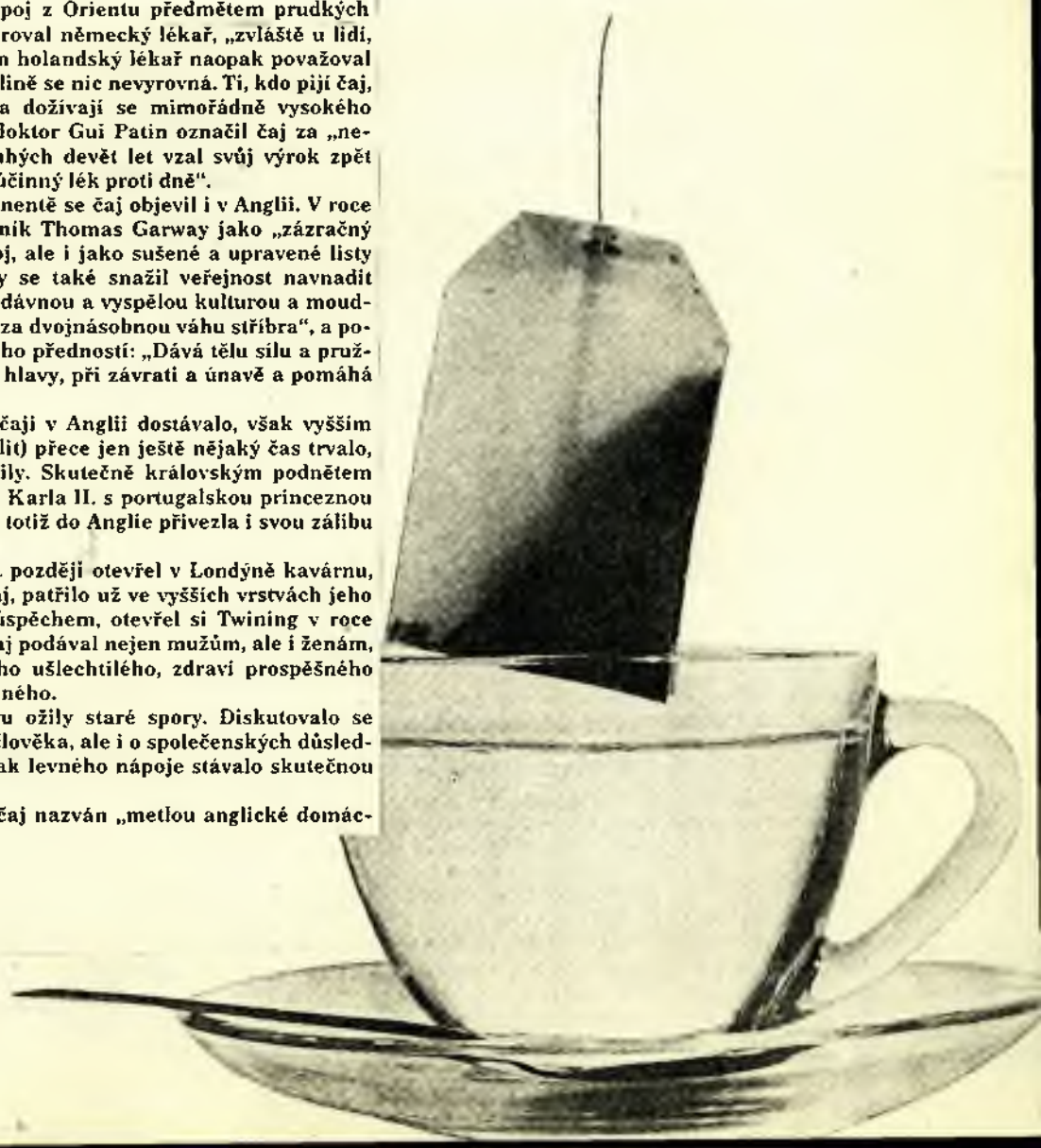
Když si Twining asi o čtyřicet let později otevřel v Londýně kavárnu, v níž se jako specialita podával i čaj, patřilo už ve vyšších vrstvách jeho pití pomalu k bontonu. Podnícen úspěchem, otevřel si Twining v roce 1717 čajovnu U zlatého lva, kde se čaj podával nejen mužům, ale i ženám, a tím získalo pití čaje punc něčeho ušlechtilého, zdraví prospěšného a pro domov a rodinu nanejvýš vhodného.

Se vzrůstající oblíbeností čaje znovu ožily staré spory. Diskutovalo se o účincích na fyziologii a psychiku člověka, ale i o společenských důsledcích v zemi, v níž se pít tohoto nijak levného nápoje stávalo skutečnou vášní.

V jednom ženském časopise byl čaj nazván „metlou anglické domá-

4 - V roce 1706 si v ulici Strand ve středu Londýna otevřel tkadlec Thomas Twining kavárnu. Podával v ní nejen obvyklou kávu a kakao, ale také tehdy ještě málo známý horký nápoj z Číny — čaj. Když se pak čaj začal popíjet téměř ve všech londýnských kavárnách, byl to ještě drahý a poněkud záhadný nápoj, který se obřadně usrkával z malých mělkých šálků. A tehdejší nejhorlivější propagátory čaje, kteří zdůrazňovali jeho cizokrajný původ i léčivé účinky, sotva kdy napadlo, že se stane jedním z nejrozšířenějších nápojů na světě...

při čaji o čaji

nosti" a Arthur Young, jeden z předních ekonomů oné doby, odsuzoval jeho „zhoubný vliv na celé národní hospodářství“, protože čas věnovaný dříve práci zabíraly nyní „čajové“ přestávky. Londýnský obchodník Jonas Hanway v roce 1756 dokonce prohlásil, že „pít čaj škodí zdraví, je brzdou průmyslu a vede ke zbláznění společnosti“.

Minění všech Angličanů, kteří se tohoto báječného nápoje nemohli nabážit, však zřejmě vyjádřil doktor Samuel Johnson, když se přiznal: „Jsem zatvrzelým ctitelem čaje, už dlouhá léta nezapijím jídlo ničím jiným než odvarem této podivuhodné rostliny; čaj mi zpříjemňuje večery, čajem se osvěžuji uprostřed noci a vítám jím i jitra.“ Rikalo se o něm, že na jediném večírku dokáže vypít až šestnáct šálků čaje.

Prozíraví angličtí obchodníci stojící v čele Východoindické společnosti zřejmě velice dobře využili možnosti výnosného podnikání a pro dovoz čínského čaje do Británie si zajistili monopol, který měl trvat až do roku 1833. Postupně se na dovoz čaje uvalovaly stále vyšší a vyšší daně, a protože poptávka po něm neustále stoupala, začali ho pašeráci nahrazovat podřadným a často ještě znehodnoceným zbožím. A tak v polovině osmnáctého století, kdy se už čaj pít v každé — byť sebeskrovnější — anglické domácnosti, představoval pašovaný čaj celou polovinu veškeré jeho spotřeby.

Obchodníci také dopláceli na události v Americe, kde kolonisté, pobouření osvobozením dováženého čaje od cizinců, které dříve sami vybírali, dávali zcela nepokrytě najevo své rozhořčení. V Bostonu, New Yorku, Charlestonu, Filadelfii a v Annapolisu pořádali kolonisté nové druh „čajových večírků“, při nichž zaslily čaj buď házeli do moře, nebo je pálili či vrátili zpět do Londýna. Tak se stalo, že čaj, až do té doby jeden z nejoblíbenějších nápojů, upadl u všech přesvědčených amerických patriotů rázem v nemilost.

Obchodníci s čajem, kteří tak byli pod dvojnásobným tlakem, podloudníků a amerických vlastenců, se nakonec spojili k ochraně svých zájmů ve sdružení. A když se jim po jednání s ministerským předsedou Williamem Pittem podařilo dosáhnout podstatného snížení dovozních daní, obchod s čajem se opět rozjel na plné obrátky a pašeráci, kteří svůj čaj ukrývali v jeskyních podél pobřeží, vypadli rychle ze hry.

● NEJSILNĚJŠÍ ÉRA

Nejsilnější a nejromantičtější érou v historii čaje byla druhá polovina devatenáctého století. Tehdy se čaj pěstoval po celé Asii a nádherné klipry — velké a štíhlé plachetní lodě dosahující vysoké rychlosti — brázdlily vody mnoha moří na cestě z Číny do Londýna. Na počátku devatenáctého století se začaly objevovat zprávy o čajovníkových keřích rostoucích divoce v džunglích Ásámu v severovýchodní Indii. To pochopitelně způsobilo velký rozruch, protože většina dosavadních pokusů o založení čajovníkových plantáží z čínských semen mimo území Číny skončila fiaskem.

Ukázalo se, že indické keře jsou přizpůsobivější, a tak se v následujících letech začaly čajovníkové plantáže zřizovat v Indii, na Cejlonu i v Indonésii. A v roce 1860 vypukla přímo čajová horečka; spousta lidí (mnozí se ochotně vzdali i výnosných míst) se pustila do zakládání „čajových zahrad“, i když třeba „ani nerozoznali čajovník od zeli“.

Tato posedlost se potom přenášela na všechno, co s čajem jakkoli souviselo: čajové konvice, krabičky na čaj i čajové lžičky se zhotovovaly v nejrozmanitějších tvarech. Počáteční napodobeniny čínského porcelánu ustupovaly filigránsky provedeným stříbrným servisům nebo se objevovaly čajové konvice ve tvaru různých zvířat či třeba zelených hlávek. Prosté krabice na čaj se postupem času měnily v umělecky zpracované dřevěné dózy, zajištěné navíc proti krádeži zámkem, a zvláštní stříbrné lžičky k nabírání suchého čaje měly tvar ptačích per, lastur či žokejských čapek.

Protože spotřeba čaje neustále stoupala, hledal se rychlejší způsob dopravy. Řešením byly právě klipry. Tyto lodě, opatřené třemi stěžni a spoustou malých plachet, byly pružné, elegantní a konstruované takovým způsobem, že rozrážely vlny ve větší hloubce. Po prvním klipru Ann McKim následovala Duha (Rainbow), spuštěná na vodu v roce 1845. Její druhá plavba z New Yorku do Číny byla tak rychlá, že zatímco její majitelé čekali na zprávu, zda doplula do Číny, blížila se už zpět k newyorskému přístavu. Dosažený čas — sto osmdesát dnů — způsobil tehdy obrovskou senzaci a zároveň znamenal začátek zlatého věku těchto rychlých plachetních lodí. Otevření Suezského průplavu v roce 1869 však signalizovalo konec této éry, protože klipry už nemohly konkurovat parníkům používajícím kratší cestu.

Jakmile klipry dorazily do londýnského přístavu, byly od každé zásilky urychleně odeslány vzorky obchodníkům s čajem do Mincing Lane, kde ochutnáváci roztřídili vzorky podle chuti a vůně, aby tak byli připraveni na aukci, která pak následovala. Způsob jednání, tradice a atmosféra těchto aukcí byly dlouho stále stejné, ať už byl zprvu jejich dějištěm East India House, nebo později místností London Commercial Sales a Plantation House.

Ochutnáváci s cylindry na hlavách se na aukcích scházeli až čtyřikrát týdně, usadili na svá sedadla, zvedající se v řadách nad křeslem předsedy, a v prostředí připomínajícím bzučící úl nakupovali čaj. Dnes, kdy Plantation House, stejně jako klipry, už patří minulosti, se místo čtyř aukcí týdně koná v domě Sir John House pouze jediná a místo stovek makléřů se jí účastní jen několik desítek zástupců obchodních společností.

Co čekám od kapitána a jeho kadetů?!

- vědomí, že pomoc malému bratříkovi orientovat se v životě, připravit se na jeho záludnosti tak, aby v nich obstál se ctí; že pomohu mu rozšířit obzor vědomostí na svoji úroveň a ukážu cestu k dalším obzorům; že předám takový systém hodnot a životní způsob, jaké mu umožní žít plný a radostný život; je to nejpodstatnější a nejvýznamnější, pro co stojí zato vést oddíl či při jeho vedení pomáhat,
- vlastnictví toho, co pomáhá realizovat předchozí cíle /vědomosti, vlastnosti, životní způsob/ a rozlišení cílů /viz výše/ od metod k jejich dosažení /získání důvěry, osobní příklad.../
- Chtění šířit ono vědomí za pomocí svého vlastnictví mezi další, zejména mladší bratříky a sestřičky;
- odvalu, která podpoří chtění, aby necouvlo při prvních překážkách, nejistotách, neúspěších a razilo si stále sestru vpřed za tou chimérou vysněného ideálu;
- odpovědnost nezůstat stát v polovině cesty, neboť pak celé předchozí snažení se jeví jako naprosto ztrátové; neopouštět loď v bouři; ze započaté cesty se lze vždycky kousek vrátit, ale jen proto, aby byla nalezena nová cesta vpřed.

Co tím chci naznačit? Že v našich oddílech, pokud se nechceme zpronevěřit jejich podstatě jde o více, než si s dětmi zahrát Boj o údolí nebo Kimovku, sjet na lodích Sázu či vystoupit na nejvyšší horu Rumunska, postavit podsady na Šumavě nebo tee-pee v Tatrách. Mám pocit, že toto není ještě všem jasné a přemýšlím, na kolik je to moje vina jako admirála Gemini. Inspirujme se navzájem, provokujme se, útočme na sebe, neponechávejme se v blahovoleném klidu. Kde končí lhostejnost, tam začíná pohyb a var. A teď Potřebujeme, Fl.

Většina zemí pěstujících čaj má vlastní aukce a větší obchodní společnosti mají ve městech jako Kolombo nebo Kalkata své zástupce, kteří svým podnikům posílají pro ochutnávače vzorky a podle výsledků ochutnávek pak nabízejí ceny. Avšak Londýn, kde se nabízí čaj z celého světa, hraje pro britské obchodní společnosti stále klíčovou roli.

Přes všechny vývoj, kterým obchod s čajem prošel, se na pěstování a výrobě čaje za celá staletí v podstatě nic nezměnilo. I dnes se ženy na kopcovitých plantážích prodírají hustým porostem čajovníků a trhají z nových výhonků lesklé špičaté listy. Ty nejzručnější dokážou natrhat za den pětáct až čtyřicet kilogramů listů, což představuje asi deset kilogramů hotového čaje. Na většině plantáží se listy trhají po celý rok, ale jejich kvalita se podle roční doby mění.

Listy čajovníku se nejprve usuší a potom krouť nebo krájejí. Má-li být konečným produktem takzvaný černý čaj, běžně používaný v Evropě a v Americe, podrobí se listy na několik hodin fermentaci či oxidaci. Pro zelený čaj, který se pije hlavně v Číně a v Japonsku, se listy vůbec nefermentují a čaj *oolong* je polofermentovaný.

Jakost a chuť sklizeného čaje závisejí do značné míry na poloze plantáže, na tom, jak byla obdělávána, i na množství vláhy a slunečního záření v období růstu.

● OCHUTNÁVAČEM SE MUSÍTE NARODIT

Páteří obchodu s čajem jsou ochutnávači, protože ti rozhodují o tom, které druhy čaje se nakoupí a jak se budou mísit, aby pak každý šálek čaje určité značky měl svou typickou vůni a chuť. „Říká se, že ochutnávačem čaje, podobně jako básníkem, se člověk musí narodit,“ píše ve své klasické dvousvazkové práci *Vše o čaji* William H. Ukers. „Své schopnosti musí samozřejmě cvičit a rozvíjet, ale jestliže nemá vrozený jemný smysl pro chuť a mimořádně vyvinutý čich, nikdy se z něho skutečný expert nestane...“

Do místnosti určené pro ochutnávky přicházejí denně stovky vzorků. Před ochutnávkou postaví asistenti na dlouhý pult řadu asi šedesáti těžkých bílých porcelánových nádob. Vzorky čaje se přesně odváží. Z měděných kotlíků se pak vzorky zalijí vařící vodou, přiklopi se víka a čaj se nechá tři až pět minut vyluhovat. Takto získaný nápoj se odleje z každé nádoby do menšího bílého šálku.

Ochutnávač přistoupí k pultu, nabere plnou lžici čaje z prvního šálku, usrkne, čaj chvilku převaluje po jazyku a pak ho vyplivne do posuvného plivátka. Totéž se v rychlém sledu opakuje u všech dalších šálků.

Čaj se posuzuje podle vzhledu, vůně, síly a chuti. Ochutnávač postihne všechny tyto vlastnosti v několika sekundách a zároveň rozhodne, kolik by se za ten či onen druh mělo zaplatit a s kterým čajem by se mohl mísit. Na otázku, zda po takovém dni, kdy musí ochutnat stovky vzorků, se večer ještě dokáže napít čaje, dává ochutnávač Mumford bez váhání kladnou odpověď: nejraději si prý dá některý cejlonský nebo darjeeling.

K rozšiřování řad ctitelů čaje přispívá nepochybně i to, že v šálku tohoto nápoje — samozřejmě správně připraveného — je přibližně jen polovina množství kofeinu obsaženého v šálku kávy.

„Chcete-li si na čaj pochutnat,“ říká Samuel H. G. Twining, který stojí v čele exportního oddělení Twiningovy společnosti a vystupuje také často jako její mluvčí, „používejte zásadně jen čerstvou studenou vodu. Jakmile přejde do varu, čaj ji zalijte a nechte ho tři až pět minut vyluhovat.“

„S čajem je to tak trochu jako s vínem,“ odpovídá na otázku, jaký druh má nejraději. „Záleží na tom, kdy pijete a jakou máte právě náladu. Ráno si obvykle dávám *english breakfast*. Je to čaj, který vás jaksepatří vzpruží. Po obědě mi nejvíce vyhovuje *darjeeling*, jenž je příjemný a uklidňující. A po večeri si dám čaj parlemovaný, jako je *jasmín* nebo *earl grey*. Ale to už záleží na individuální chuti.“

Co vyšlo
nedávno?

ŽIVÁ DÍLA MINULOSTI

A. Michna z Otradovic: Básnické dílo

Dílo jindřichohradeckého varhaníka Adama Michny z Otradovic patří k vrcholům české poezie 17. století a díky bohatství témat, formální ušlechtilosti a citové vroucnosti působí svým uměleckým dojmem dodnes. Do obecného povědomí vešla v posledních letech tato šibzná písňová lyrika především díky přibývajícím hudebním realizacím. Vydání úplného Michnova díla básnického ukazuje, že jeho slovesná krása není menší než jeho krásy hudební. 3000 výt., váz. asi 37 Kčs.

Oldřich SCHÖREK: Krby. Návrhy a stavba

Soubor návodů s vyobrazením, jak postavit krb, byt, na chalupě i v zahradě. Uvádí základní výpočty pro tvar a dimenzování topenišť, odtažových částí, krbů a komínů a věnuje se možnostem využít krbů v kombinaci s výměníkem tepla, kamny apod. Zvláštní stali jsou věnovány domácím udrnám a příslušenství krbů. 3., přepracované a doplněné vydání. váz. asi 20,— Kčs—

Co vyjde v roce
1985

I. POLDAUF a kol.: Česko-anglický slovník

Slovník má sloužit jednak českému uživateli jako spolehlivá pomůcka při překládání z češtiny do angličtiny, jednak anglicky mluvícím cizincům při četbě české literatury. Je doplněn slovníčkem vlastních jmen, seznamem zkratk, anglicky psaným přehledem české mluvnice a pojednáním o zdrojích. Váz. 96,— Kčs—

J. SKABRADA — S. VODĚRA: Jihočeská lidová architektura

Obsáhlá a dosud neúplnější práce z oblasti jihočeské lidové architektury. Autoři osvětlují vznik osídlení a vesnických obcí v jižních Čechách, charakterizují půdorysné typy sídel a sociálně rozlišují zástavbu. Podrobně se zabývají uspořádáním a konstrukcí usedlostí a menších chalup, sýpek, stodol, kůlen, kováren, ohrazení a vjezdů. Zevrubně popisují množství pozůstatků lidové architektury ve všech jihočeských oblastech, v Pošumaví a na Šumavě. Publikaci doplňuje na 300 nákresech a stejný počet fotografií. 440 str., váz. cca 45,— Kčs

Ročenka populární vědeckého zeměpisného a cestopisného měsíčníku *Lidé a země* 1986

Editor: Milan HOLEČEK — Miluše ŽÁKOVA

Pravidelná ročenka přináší příspěvky volně navazující na tematiku, již se zabývá stejnojmenný měsíčník. Obsahuje však články rozsáhlejší a hlouběji zpracovávající některé oblasti světa a lidské činnosti, které nelze na stránkách časopisu publikovat. Příspěvky provází množství ilustrací — fotografií, map, a grafů, některé jsou doplněny tabulkami a přehledy, které slouží jako zdroj informací s dlouhodobější platností. 112 str., brož. 27,— Kčs

TECHNIKA

Jan FISCHER — Ondřej FISCHER: Práské mosty

Bohatě ilustrovaná publikace obsahuje podrobné údaje nejen o celkové koncepci a způsobu provedení jednotlivých pražských mostů, ale uvádí tyto objekty do širších souvislostí dějinných s řešením komunikací a uskutečněními nebo i jen plánovanými záměry. Ukazuje i konstrukce dnes již neexistující a popisuje způsoby jejich provedení, které dokumentují vysokou technickou vyspělost českého mostního stavitelství i v minulosti. 224 str., váz. 65,— Kčs

Jiří JIRMAL: Základy kytarové techniky
Cennou instruktivní publikaci přivítají jak pedagogové, tak žáci vyšších ročníků LŠU a konzervatoří. 23,— Kčs

Jiří KÖHLER: Rytmické figury tanců a kytarové kadence

2. vydání cenné pedagogické publikace, umožňující rozvoj improvizčních schopností adeptů kytarové hry. Konceptně na ni navazují také některé edice zábavné hudby. 14,— Kčs

Slávan RAK: Růžmarý (cyklus instruktivních skladeb pro kytaru)

26 bohatě náladově odstíněných miniatur, předznamenávaných výstižným programním názvem a prosvětlujícími výrazovou i technickou stránku kytarové hry. Pro 1.—3. ročník LŠU. 6,— Kčs

Vladimír HULPACH: Ossianův návrat

Známý autor pohádek a povídek z různých folklorních oblastí zpracovává tenokrát pozoruhodně, námětově nesmírně bohaté ságy, zachované z úsvitu irských dějin. Il. Miloslav Troup, 144 str., váz. 25,— Kčs

Jan PELANT: Znaky a pečete západočeských měst

Významná příručka pro milovníky heraldiky informuje o vzniku a vývoji znaků a pečeti 129 měst a městeček v Západočeském kraji. 352 str., 60,— Kčs

Otakar ŠPECINGER: Mělnicko
Pokračování nové volné ediční řady průvodců po Středočeském kraji [dosud vyšly Český kras a Umělecké sbírky a expozice ve Středočeském kraji] seznamuje s historií, přírodou a současností Mělnicka. Brož. asi 11,— Kčs

Karel UZEL: Kokořínsko

Rovněž tato publikace je součástí nové volné řady průvodců po Středočeském kraji a uvádí zajímavosti oblasti pod Kokořínem. Obě knihy doplňují mapy s vyčázkovými trasami, barevná fotografická příloha a příjazyčné resumé. Brož. asi 11,50 Kčs—

Čeští spisovatelé 20. století (KOLEKTIV AUTORŮ ÚČSL CSAV)

Populární slovníková příručka podává obraz vývoje české literatury ve 20. a 30. letech přes okupaci až do našich dnů. 688 str., váz. 50,— Kčs

Karel ČAPEK: O umění a kultuře II

Druhý svazek Čapkových novinových, časopiseckých a příležitostných článků, referátů, recenzí, studií z let 1919—1925, z nichž některé vycházely každé poprvé. Doslov M. Pohorský, 688 str., váz. 35,— Kčs